

The DAC Journal: Development Co-operation - 2004 Report - Efforts and Policies of the Members of the Development Assistance Committee Volume 6 Issue 1

Summary in Dutch

Het DAC-journaal: Ontwikkelingssamenwerking - Rapport over 2004 - Inspanningen en beleid van de leden van het Development Assistance Committee, Volume 6 Uitgave 1

Samenvatting in Dutch

Overzicht door het voorzitterschap van het DAC

Dit hoofdstuk heeft een drieledig doel:

- Ten eerste: inzicht geven in het beeld dat zich ontwikkelt ten aanzien van de vooruitgang die wordt geboekt met betrekking tot de Millennium Development Goals (MDG's) en wat er nodig zou zijn om de groep van landen die goede vooruitgang boeken aanzienlijk uit te breiden.
- Ten tweede: bespreken hoe de veiligheidsdimensie op een substantiëlere manier deel kan gaan uitmaken van het denken over duurzame ontwikkeling, gebruikmakend van het concept “menselijke veiligheid” als leidraad voor de koppelingen tussen ontwikkeling en veiligheid.
- En ten derde: de voortgang beoordelen van de verhoging van het volume en de doeltreffendheid van internationale hulp, als een van de mogelijke manieren om bij te dragen aan een beter en veiliger leven voor armen.

De Millennium Development Goals

De situatie die valt af te lezen uit de beschikbare statistieken levert een beeld op van een onstellende catalogus van menselijk lijden. Ongeveer 1,1 miljard mensen moeten leven van minder dan één dollar per dag, meer dan 100 miljoen kinderen volgen zelfs

geen basisonderwijs, laat staan dat zij de school verlaten met een nuttige opleiding, de doelstelling van de gelijkheid tussen de seksen bij inschrijving in het basisonderwijs zal niet worden gehaald in 2005, en 10 miljoen kinderen onder de vijf jaar sterven jaarlijks als gevolg van oorzaken die te voorkomen zijn. Daarnaast woedt de AIDS-epidemie voort en zorgt deze, samen met malaria, tuberculose en andere relatief veronachtzaamde ziekten, voor een vertraging of omkering van de toegenomen levensverwachting in een groot deel van Afrika ten zuiden van de Sahara. De druk op de infrastructuur en de natuurlijke hulpbronnen blijft toenemen als gevolg van een groeiende bevolking en een steeds hogere consumptie.

Wat zijn de vooruitzichten voor het realiseren van de doelstellingen binnen de daarvoor gestelde termijnen? Kijkend vanuit wereldwijd perspectief, lijkt alleen de doelstelling op het gebied van armoede als gevolg van gebrek aan inkomen vrijwel zeker gehaald te gaan worden. Dat is op zichzelf natuurlijk geen gering resultaat. De huidige schattingen geven aan dat het percentage van de bevolking in ontwikkelingslanden dat leeft van minder dan één dollar per dag zal dalen tot 13% in 2015, hetgeen in absolute cijfers een totaal inhoud van circa 750 miljoen mensen, vergeleken met de piek van ongeveer 1,5 miljard in het begin van de jaren tachtig van de vorige eeuw. Maar wat betreft de meeste, zo niet alle, andere doelstellingen blijft de verwachte vooruitgang – en bij elke doelstelling is er alle reden om aan te nemen dat de vooruitgang op wereldniveau zal doorzetten – naar verwachting achter, zelfs op wereldniveau, bij de hoop van degenen die de doelstellingen hebben opgesteld. Dit achterblijven zal waarschijnlijk het duidelijkst te zien zijn bij de doelstellingen op het gebied van de gezondheid.

Veiligheid, mensenrechten en ontwikkeling

Er moet meer consensus worden bereikt dan momenteel bestaat met betrekking tot het verband tussen veiligheid en ontwikkeling en met betrekking tot de praktische gevolgen van een duidelijker erkenning van het belang hiervan. Dit is des te belangrijker als men ervan overtuigd is dat degenen die verantwoordelijk zijn voor veiligheid en ontwikkeling beter moeten samenwerken om de resultaten te behalen op elk van beide gebieden, terwijl tegelijkertijd rekening wordt gehouden met de inzichten die elk van beide ter tafel kan brengen. Het rapport van de Human Security Commission voor 2003 aan de Secretaris-Generaal van de VN is in dit opzicht een historisch document.

De DAC heeft in het rapport uit 2004 over de hervormingen van het veiligheidssysteem de nadruk gelegd op een door het gehele regeringsapparaat gedragen benadering van het veiligheidsprobleem. Het kiezen van een dergelijke benadering moet er niet toe leiden dat ontwikkelingsorganisaties (of partijen op het politieke of militaire vlak) hun eigen doelstellingen, disciplines en verantwoordelijkheid terzijde schuiven. Sterker nog, het respecteren van de bevoegdheden en beperkingen van elke betrokken partij is van essentieel belang voor elke vorm van samenwerking binnen overheden.

Omvang van de hulp

De Monterrey-conferentie in maart 2002 over de financiering van ontwikkeling blijkt het startsein te hebben gegeven voor een nieuwe trend op het gebied van toewijzing van hulp. Na een scherpe daling in ODA in absolute cijfers (en nog meer als percentage van

bruto nationaal inkomen in DAC-landen) tussen 1992 en 1997, heeft de hulp van DAC-leden zich tussen 1997 en 2001 grofweg gestabiliseerd als percentage van het BNI in DAC-landen (rond de 0,22%). Daarmee is er dus sprake van reële groei, zij het op een zeer bescheiden niveau. In 2002 zelf nam het ODA met 7% toe in reële waarde, en met nog eens 5% in 2003, waarmee het op een niveau kwam van 0,25% van het BNI in DAC-landen in dat jaar. Dit betekende dat de reële waarde van de hulp in 1992, het vorige topjaar, eindelijk werd overschreden. Dit rapport verschijnt voordat de cijfers voor 2004 bekend zijn, maar er is alle reden om aan te nemen dat er voor het derde jaar in successie sprake is van substantiële reële groei. Volgens de toezeggingen gedaan in Monterrey moet het ODA in DAC-landen in 2006 ongeveer 0,30% van het BNI in die landen bedragen, hetgeen overeenkomt met 88 miljard Amerikaanse dollars op het peil van 2003. Dit zou een reële toename zijn van ongeveer 50% ten opzichte van 2001.

Toekenning van hulp

De manier waarop hulp wordt toegekend vormt een belangrijk element voor de doeltreffendheid ervan bij het realiseren van de Millennium Development Goals. Er zijn veel aanwijzingen dat hulp met name doeltreffend is op plaatsen waar een gedegen beleid wordt gevoerd en dat de effecten ervan op de omstandigheden van de armen groter zijn indien de toekenning tevens een weerslag is van de verdeling van de armen over de hele wereld. In 2004 gaf het *rapport over ontwikkelingssamenwerking* aan dat DAC-landen over het algemeen het aandeel van hun hulp aan landen die beter presteerden verhoogden (tot ongeveer 70% aan de landen in de hoogste twee kwintielen), en een rapport over de *langetermijnarmoede* van de DFID leverde een nieuwe maat op (besproken in hoofdstuk 2) voor de manier waarop de hulptoewijzing van afzonderlijke donoren zich verhoudt tot de verspreiding van armen over de wereld.

Doeltreffendheid van hulp

Laten we tot slot kijken naar de doeltreffendheid waarmee hulp wordt geboden. Er bestaat een hoge mate van overeenstemming tussen ontwikkelingslanden en donorlanden dat de huidige verstrekingsmechanismen aanzienlijk kunnen en moeten worden verbeterd. De meeste donororganisaties en hun tegenhangers in het apparaat van de overheden in de landen die de hulp ontvangen, werken zeer hard aan het verstrekken respectievelijk ontvangen van hulp. Bezoeken, samenwerkingsbijeenkomsten, gesprekken over hulp met afzonderlijke of de gezamenlijke donoren, enzovoort, nemen zeer veel tijd in beslag in landen waar de capaciteit voor het verwerken van grote hoeveelheden binnenkomende hulp vaak beperkt is. Dit zijn geen populaire onderwerpen bij het publiek in zowel ontvangende landen als in donorlanden, hoewel een deel hiervan uiting geeft aan de blijvende zorg met betrekking tot aansprakelijkheid aan de kant van de donorlanden.

Hulptoekenning door de ontvanger

De ontvangen hulp is geleidelijk toegenomen sinds het laagste peil in 1997 en heeft inmiddels het hoogste niveau ooit bereikt. Maar het nationaal inkomen van de meest landen die hulp ontvangen is de afgelopen jaren ook sterk gestegen, waardoor de verhouding van ontvangen hulp en het inkomen van de ontwikkelingslanden weinig veranderd is. De totale toestroom van hulp naar ontvangende landen is redelijk voorspelbaar van jaar tot jaar, maar meer zekerheid over verplichtingen op de middellange termijn zou helpen bij het plannen van de begroting van de ontvangende landen. Kleine landen ontvangen aanzienlijk meer hulp per hoofd van de bevolking dan grotere landen, maar over het algemeen vertegenwoordigt alleen in de minst ontwikkelde landen de hulp een aanzienlijk deel van de import. Nu het inkomen van ontwikkelingslanden groeit, wordt de hulp steeds meer geconcentreerd op de armste landen, die voornamelijk geld ontvangen en relatief weinig technische samenwerking. Verscheidene bronnen lijken aan te tonen dat hulp die meer gerichte is op kosteneffectief ingrijpen in ziektebestrijding, voeding, landbouw en watervoorziening het menselijk lijden meer verlicht en bijdraagt aan het realiseren van de Millennium Development Goals.

Vooruitgang sinds de Millennium Declaration in 2000

De Millennium Development Goals (MDG's) vormen de stuwende kracht op de ontwikkelingsagenda via strategieën voor betere resultaten. Landen in het grootste deel van Azië en Noord-Afrika liggen grotendeels op schema wat betreft het halen van de doelstellingen; West-Azië, het Caraïbisch gebied en Latijns-Amerika boeken vooruitgang op het gebied van onderwijs, maar minder wanneer het gaat om armoede; en de meeste van de minst ontwikkelde landen, met name in Afrika ten zuiden van de Sahara, hebben weinig vooruitgang geboekt in de jaren negentig van de vorige eeuw. Het voorkomen van gewelddadige conflicten en het opbouwen van een duurzame vrede zijn van essentieel belang voor het realiseren van de MDG's. Het werk van DAC-landen op het gebied van vrede en veiligheid helpt ontwikkelingsorganisaties invulling te geven aan deze sleuteldimensie van de Millennium Declaration. De steeds grotere resultaatgerichtheid zet de DAC - en de partners - ook aan om de doeltreffendheid van ontwikkelingshulp te verbeteren door het harmoniseren van de werkwijzen van donorlanden, het afstemmen met nationale strategieën en systemen, en het bieden van voorspelbare financiering. Maar goede praktijkvoorbeelden zijn nog steeds geen gemeengoed.

Beleid en inspanningen van bilaterale donoren

De trend in DAC-lidstaten is over het algemeen dat de omvang van de hulp toeneemt. Dit geeft aan dat er wordt gewerkt aan het nakomen van de toezeggingen die zijn gedaan op de conferentie in Monterrey in 2002 over de financiering van ontwikkeling. Een belangrijk deel van de toegenomen omvang komt echter in de vorm van verlichting van de schuldenlast. DAC-leden hebben ook maatregelen gemeld ter verbetering van de doeltreffendheid van de hulp door betere afstemming en harmonisatie, alsmede stappen ter ondersteuning van de plaatselijke verantwoordelijkheid voor ontwikkelingsstrategieën. Binnen de context van samenhangend ontwikkelingsbeleid ondernamen meer donorlanden actie om te komen tot het institutionaliseren van het proces van integratie van de belangen van ontwikkelingslanden in alle facetten van de nationale beleidsvorming, waaronder handel, migratie, investeringen en het milieu. In 2004 ondergingen vijf landen een peer-review door de DAC: Frankrijk, Italië, Oostenrijk, Noorwegen en Australië.

© OECD 2005

Deze samenvatting is geen officiële OESO-vertaling.

Reproductie van deze samenvatting is toegestaan, mits het OESO-copyright en de titel van de oorspronkelijke publicatie worden vermeld.

Meertalige samenvattingen zijn vertaalde uittreksels van OESO-publicaties die oorspronkelijk in het Engels en Frans zijn gepubliceerd.

Deze zijn gratis te verkrijgen via de Online Bookshop van de OESO
www.oecd.org/bookshop/

Neem voor meer informatie contact op met de eenheid OECD Rights and Translation,
Public Affairs and Communications Directorate

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

Eenheid rechten en vertaling OECD (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
Frankrijk

Bezoek onze website www.oecd.org/rights/

